

LA CAMPANA DE GRACIA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

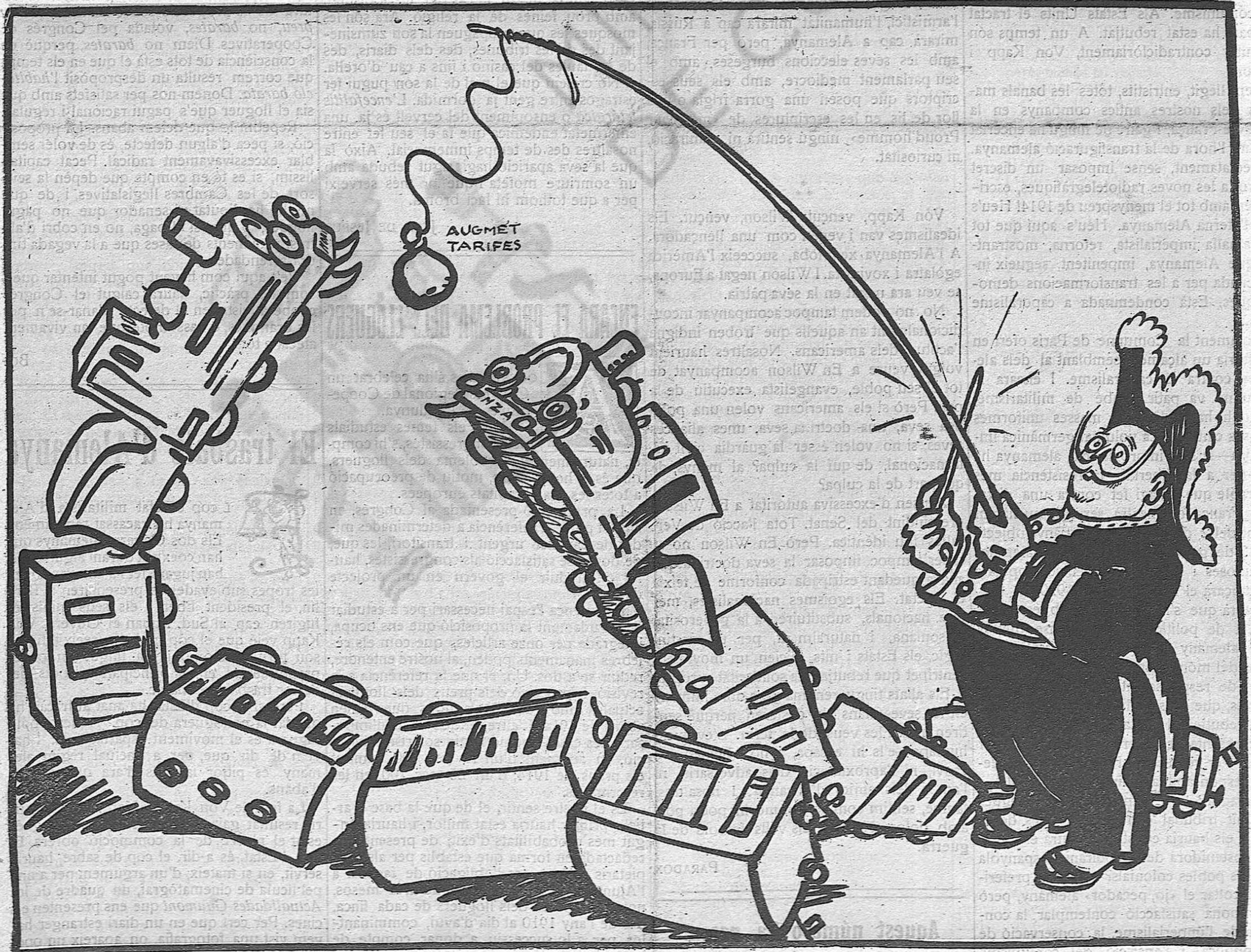
DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELEFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

LA FIGUERETA DEL PRESIDENT

—Val a dir que sóc el gran home, per a resoldre certa mena de conflictes

La vaga a l'inrevés

De totes les vagues que al món hi ha hagut, aquesta vaga carrilaira espanyola és la més subversiva de totes. Ella ha realitzat la subversió màxima que representa el fet d'ésser vista amb gust per les Companyies i la gent de venda, i amb disgust pels elements d'esquerra, socialistes i sindicalistes.

Això és la subversió de les capes socials, el daltabaix de la lògica. Només manca que la policia i la guàrdia civil investixin els carrilaires que vulguin treballar, i que els socialistes i els sindicalistes portin a la presó els directors de la vaga.

Ve't aquí la vaga a l'inrevés, nou redol de l'auca del món a l'inrevés. Estem en presència d'una vaga de dalt a baix i d'una protesta antivaguista de baix a dalt.

I per a fer més grós el fracàs de la lògica, hem presenciat en plè Congrés la coincidència d'En La Cierva amb les extremes esquerres. L'home de Múrcia, sentint-se justicier i purità, volia dur a presó els consellers i directors de les companyies de ferrocarrils.

Ara sí que no sabem on som. Però sabem una cosa. I és que en la qüestió concreta de l'augment de sous, els carrilaires tenen tota la raó. Que es barallin els diputats, els ministres, les companyies, les dretes i les esquerres. Però que es millori el sou dels empleats del carril. A no ésser que es vulgui que aquests facin, en bé del públic en general, el sacrifici del dejuni, mentre tots els altres obrers, amb vagues o sense vagues, obtenen sous més alts, que es tradueixen, naturalment, en augments de preu de mercaderies i serveis.

Aubes i Angelus

S'han produït dos fets substancials per a la història que s'està formant. El cop d'Estat militarista ha estat vençut, i apareix per Alemanya la bandera roja del comunisme. Als Estats Units el tractat de pau ha estat rebutjat. A un temps són vençuts, contradicòriament, Von Kapp i Wilson.

Hem llegit, entristits, totes les banals malícies dels nostres antics companys en la causa de França, i gaire bé ningú ha encertat a veure l'hora de la transfiguració alemanya. Immediatament, sense imposar un discret control a les noves radiotelegràfiques, escrigueren amb tot el menyspreu de 1914! Heu's aquí l'eterna Alemanya. Heu's aquí que tot el Walhalla imperialista, retorna, mostrant-nos que Alemanya, impenitent, segueix incapacitada per a les transformacions democràtiques. Està condemnada a caporalisme etern...

I solament la Comune de París oferí en la història un alçament semblant al dels alemanys contra el caporalisme. I encara la Comune va patir també de militarisme, perquè hi havien en ella masses uniformes i masses cinfotes. La voluntat germànica improvisa—la sola improvisació alemanya ha estat per a la llibertat—la resistència més admirable que s'hagi fet contra una dictadura. França se mostrà servil i pusil·lanim davant del 2 de desembre, i Espanya objecta en el 3 de gener. Ara, quan se citaran les miraculoses i èpiques resistències populars se redreçarà el 10 de març de 1920.

Se dirà que s'ha tramitat amb les armes un plebiscit de política interior, sense que el poble alemany confessi les seves culpes davant del món i imposi als culpables sentències de responsabilitat per la guerra. Se dirà més, que els socialistes, fins els independents, rebutjen el tractat de Versalles. Però, no representa res el rebuig de tot poder militar? Per ventura la França de 1871, demanà responsabilitats directes, personals, a l'emperador? Si Espanya, en 1898, hagués constituït tribunal contra els homes de la desfeta, els hauria constituït contra ella mateixa, sostenidora de la sobirania espanyola sobre els pobles colonials? Nosaltres preferim escoltar el «jo, pecador» alemany, però ens és bona satisfacció contemplar la condemna de l'imperialisme, la conservació de la república, i l'aparició del comunisme marxant vers el poder. I els comunistes, no

s'oblidin, tenen per apòstol aquell Liebknecht, l'heroi civil de la guerra.

Nosaltres erem francòfils durant la guerra. Ara, davant de la revolució, som germanòfils. Avans, odiàvem l'Alemanya sàdica i megalòmana. Avui lamentem la posició menestrada de França, plena d'egoismes nacionals. I ho lamentem perquè voldríem que França fos per als homes tot lo que és per als artistes i per als mundans, i França està perdent el mestratge espiritual del món. Després de l'armistici, l'humanitat mirarà cap a Rússia, mirarà cap a Alemanya, però per França, amb les seves eleccions burgeses, amb el seu parlament mediocre, amb els seus escriptors que posen una gorra frígia o una flor de lis en les escriptures de «monsieur Proudhomme», ningú sentirà ni admiració, ni curiositat.

Von Kapp, vençut; Wilson, vençut. Els idealismes van i venen com una llençadora. A l'Alemanya xenòfoba, succeeix l'Amèrica egòlatra i xovinista. I Wilson negat a Europa, se veu ara negat en la seva pàtria.

No, no podem tampoc acompanyar incondicionalment an aquells que troben indigne l'actitud dels americans. Nosaltres hauríem volgut veure a En Wilson acompanyat de tot el seu poble, evangelista executiu de la pau. Però si els americans volen una política seva, una doctrina seva, unes aliances seves; si no volen ésser la guàrdia civil internacional, de qui la culpa? al menys, de qui part de la culpa?

Acusen d'excessiva autoritat a En Wilson, prescindint del Senat. Tota l'acció de Versalles fou idèntica. Però En Wilson no va saber tampoc imposar la seva doctrina que anava quedant estripada conforme se teixia el tractat. Els egoismes nacionalistes, més que nacionals, substituïren a la generositat wilsoniana, i naturalment, per un instint lògic, els Estats Units inicien un moviment centripet que rebutja tota solidaritat europea.

Els aliats tingueren una gran obra humana en les seves mans i la desferen perquè sentiren massa les veus de la terra. L'evolució humana se'ls hi escapa, i no obtenen, en canvi, ni l'aproximació dels adversaris, ni l'amor dels amics d'ultramar. I nosaltres, també, sentim com se van morint poc a poc, amb dolor d'ànima, els vells fervors de la guerra.

PARADOX

Aquest número ha passat per la censura governativa

El mal de la son

QUESTA enfermetat és ja vella a Espanya. La pateix el poble des de que va néixer i contenen que d'això ja fa alguns segles.

Gràcies an aquesta son crònica el feudalisme ha pogut fer de les seves durant una colla de cents anys; ens han fet barallar contra els moros que ens civilitzaven; hem anat a Flandes, a Itàlia, a la Seca, a la Meca i a la Vall d'Andorra jugant, bevent i conquerint terres i cors; hem creat indústries formidables a canvi de pa i ceba i quan ens hem vist amb mitjans per a afegir a taula una miqueta de tall, hem criat gos per a partir-nos amb ell la racció.

L'encefalitis letàrgica la pateixen tots els estaments. La gent de negocis dorm tan fort que no se'n adona de que aquí tenim ferro-carrils, tramvies, aigües i mines, fins que els estrangers ja s'hi han engraiat. Els intel·lectuals dormen, i gràcies al general ensopiment ens endossen com a eminències artístiques o literàries a unes bambolles de sabó que no valen la valua de l'aire que les infla. Els obrers dormen un son hipnòtic i els fan anar com uns sonàmbuls del club al sindicat, de la fàbrica a la taverna i de la gatzara al misteri, amb tots els seus respectius vice-verses.

Diu que propaguen aquesta enfermetat unes mosques vironeres. A Barcelona n'està infectat d'aquestes mosques. Pel carrer Nou volta constanment l'especialitat que es dedica a ensopir camareres, estrelles i cocots. Abans la bestia que encomanava la son era l'escarbat que mossegava el cervell de la gent esparverant-lo amb un infern esfereïdor, però avui ja ningú fa cas del clericalisme i amb prou feines de la religió. Ara són les mosques les que propaguen la son zumsinejant des de les tribunes, des dels diaris, des de les taules del casino i fins a cau d'orella.

No creiem que el mal de la son pugui fer estragos entre gent ja dormida. L'encefalitis letàrgica o ensopiment del cervell és ja una enfermetat endèmica que fa el seu fet entre nosaltres des de temps immemorial. Això fa que la seva aparició hagi sigut rebuda amb un somriure mofeta i que no més serveixi per a que tothom hi faci broma.

JEPH DE JESPU

ENCARA EL PROBLEMA DELS LLOGUERS

QUESTS dies s'ha celebrat un Congrés Regional de Cooperatives de Catalunya.

Entre els temes estudiats pels congressistes, s'hi comptava, naturalment, el problema dels lloguers, que és, a hores d'ara, motiu de preocupació a totes les grans capitals europees.

La proposició presentada al Congrés, en aquest punt, fa referència a determinades mesures de caràcter urgent i transitori, les que, de donar-se satisfacció als congressistes, hauria de traduir el govern en un projecte de llei.

Ens manca l'espai necessari per a estudiar detingudament la proposició que ens ocupa, integrada per onze articles, que com els cèlebres manaments poden, al nostre entendre, reduir-se a dos. Un, el que fa referència a la revisió i inspecció dels preus dels lloguers actuals, amb relació als tipus que tenien abans de 1914. L'altre, el que tracta d'imposar a les cases que no hagin sofert modificació, un augment d'un 15 per 100 damunt els preus de 1914; d'un 25 per 100, en les reformades.

Es el nostre sentir, el de que la base o article primer hauria estat millor, i hauria tingut més probabilitats d'èxit, de presentar-se redactada en forma que establís per als propietaris de les cases l'obligació de facilitar a l'Ajuntament, en un terme de tres mesos, nota dels preus dels lloguers de cada finca, des de l'any 1910 al dia d'avui, comminant-los, per a lo successiu, a donar compte de les variacions.

Hauria pogut demanar el Congrés de

Cooperatives, per medi de la segona base, el restabliment dels preus que regien en 1914, respectant només els augments que, essent efectius, no excedeixin d'un 10 per 100 pels pisos no reformats o millorats. Pels que haguessin sigut objecte de millora, podria autoritzar-se la puja fins a un 25 per 100, prèvia justificació de que guarden les despeses proporció amb l'augment de la renda.

Redactada en els termes que acabem d'exposar, hauria sigut la proposició menys llampanant i suggestiva. Diguem, però, que hauria sigut més viable, donada la condició social dels cridats a decidir la seva aprovació. Tal com està—i demanem als organitzadors del Congrés que vulguin perdonar-nos la franquesa—temem que sia el document pòlvora per a salve, així per l'ombra de radicalisme que enclou lo poc que d'ell arriba al públic, com per la manca de claretat que en el fons del mateix s'observa.

No hauria sigut millor fer constar d'un modo terminant que l'objecte és fixar una taxa als lloguers de les llars, o allotjaments particulars de menys de dues mil pessetes anyals, subjectant la taxa a una escala gradual beneficiosa als més humils?

Això és lo que en opinió nostra calia fer, tot procurant no afectés la mida a altres peces que no siguessin les particulars, deixant les tendes i comerços per a la lliure contractació, tota vegada que's tracta de dues classes—tenders i comerciants—que contribueixen notablement a encàrrec el cost de la vida.

També la base octava de la proposició, que tracta de la concessió gratuïta de permisos d'obres a realitzar en les cases modestes, deuria aclarar-se en el sentit de que's donarien els susdits permisos de franc, en quant sigués la construcció de nova planta i declaressin els propietaris que la meitat, al menys, dels pisos, pagarien un lloguer inferior a 40 pessetes.

Altres observacions es desprenen de la lectura de la proposició sobre les cases a bon preu, no barates, votada pel Congrés de Cooperatives. Diem no barates, perquè en la consciència de tots està el que en els temps que correm resulta un despropòsit l'habitatge barata. Donem-nos per satisfets amb que sia el lloguer que's pagui racional i regular.

Repetim lo que deiem abans. La proposició, si peca d'algun defecte, és de voler semblar excessivament radical. Pecar capitalíssim, si es té en compte que depèn la seva sort de les Cambres legislatives, i de que no hi ha diputat ni senador que no pagui lloguer, o que, si el paga, no en cobri d'altres, provinents de cases que a la vegada tindran arrendades.

Ve't aquí com havent pogut intentar quelcom de pràctic, haurà caigut el Congrés cooperativista en el defecte d'anar-se'n per les branques, en assumpte que tan vivament afecta a tots.

Bo

El trasbals d'Alemanya

El cop d'Estat militarista d'Alemanya ha fracassat ràpidament. Els dos Governos alemanys que han coexistit durant alguns dies, han jugat a fet i a amagar. Quan les tropes sublevades es presentaren a Berlín, el president Ebert i els seus ministres fugiren cap al Sud. I quan el Govern Von Kapp veié que el cop no havia reeixit, fugí a son torn. L'automòbil ha tingut un paper preponderant en els principals episodis del darrer trasbals germànic.

Però si el cop d'Estat ha anat al fracàs, ha quedat la polsaguera del cop. Aquesta polsaguera és el moviment espartaquista. I havem de dir que, per a l'actual règim alemany, és pitjor la pols d'ara que el cop d'abans.

La feta de Von Kapp i Von Lutwitz hauria resultat gairebé inofensiva, si no hagués estat el ròssec de la commoció obrera. El cop d'Estat, és a dir, el cop de sabre, hauria servit, en si mateix, d'un argument per a una pel·lícula de cinematògraf, un quadre de les Actualidades Gaumont que ens presenten els cines. Per cert que en un diari estranger havem vist una fotografia, on apareix un operador de cinematògraf, filmant l'arribada de les tropes sublevades a Berlín.

La vaga general que vingué a conseqüència del cop, i sobre tot la revolta comunista, són coses menys cinematogràfiques. A la conca minera del Ruhr els trets peten de valent, i la sang corre.

No creiem que el moviment comunista triomfi a Alemanya. Però representa indubtablement una agravació en l'estat d'aquell país, que's troba en un delicadíssim estat de convalescència. Hi ha sotrats que no poden fer molt de mal a un país sà i fort, però que són fatals als països totjust sortits d'una malaltia.

Nosaltres estavem, espiritualment, al costat del Govern Bauer contra el Govern Von Kapp. De la mateixa manera estem ara al costat del mateix Govern contra les tràgiques aventures espartaquistes. Si el règim representat pel president Ebert és el règim democràtic, són igualment condemnables els cops que donin contra ell els extremistes de la dreta i els de l'esquerra, els pangermanistes i els comunistes.

FULMEN

Les noies que fan palmes

OM si aquella tendre i alegre grogor de palmes i palmons que omplia la Rambla de Catalunya hagués estat un eixam d'ocells ajocats que amb el soroll i l'alegria del Diumenge s'hagués alçat en volior esporuguida, la via ha restat neta. I com si al enlairar-se l'eixam, esverat, hagués topat per parets i balcons deixant-hi per senyal algunes plomes, aquí i allà i al lluny, cap a muntanya, s'hi veu la ratlla groga d'un palmó...

Passant-hi, per la Rambla, m'he fixat amb un nen que els ulls vius li anaven d'una banda a l'altre de Passeig, com enyorant-hi la fira que l'ha alegrada aquests darrers dies.

Era una criatura imaginativa i m'he adonat de que pel seu caparronet d'estornell hi voltava alguna cosa... Per fi he sentit que preguntava a una senyora que feien durant l'any les noies que fan palmes... Aquella senyora, que devia ésser la mare d'aquell nen imaginatiu, no sé el què li ha respost. Aquestes criatures pregunten unes coses que, si elles les obliden desseguida per a preguntar-ne una altra, a nosaltres ens fan pensar hores y hores!

Perquè, mireu que conviden a llarg i amorós pensar les noies que fan palmes, una vegada a l'any, quan s'acosta la festa del Diumenge!

Desseguida m'he recordat de que dies enrera, passant amb un amic per Sant Gervasi—era dia de festa—en el fons d'una botiga fosca hi vàrem veure un eixam de noies que, formant una alegre rodona, se movien i reien. El meu amic que és tancer de mena, va intrigar-se per a saber lo que feien, el què hi havia al mig d'aquella rodona de joventut xisclaire.

—Potser juguen a cartes!—va exclamar. I desseguida ell mateix va afegir:—No, no, a cartes no.

—Potser cusen.—Però no; aquells braços no feien els moviments regulars de clavar i estirar l'agulla.

Ja em vaig veure perdut, perquè el meu amic no és home de anar-se'n mai amb el dubte d'una cosa.

De cop i volta, del mig de la rodona riallera va alçar-se en el fons obscur de la botiga una clapa rossa, com el cap de una criatura, i desseguida va sentir-se un vessar de vetus joves.

—Jo no sé com t'ho fas.

—Ensenya-m'ho... ensenya-m'ho...

—Filla, quin goig!

—Ah! fan palmes,—vàrem exclamar nosaltres alhora.

Després, més avall, en un balcó humil i assoliat vàrem veure una noia vestida de dol, tota sola, que també feia palmes amb els dits lleugers i sospirava. Anava vestida pobrement de dol, en mig de la tendre grogor dels grills de palmó que li vessaven de la falda com una pluja d'or.

S'acostava el Diumenge de Rams, i aquelles noies, les alegres de la botiga fosca i l'endolada del balcó assoliat, feien palmes. I ni el meu amic ni jo vàrem pensar-hi més.

El que m'ha fet pensar és la pregunta del

nen imaginatiu: «què feien durant l'any les noies que fan palmes».

La mare d'aquell nen potser li ha respost que n'hi ha que cusen, d'altres que deuen despatxar a les botigues, potser que n'hi ha que treballen a les fàbriques... què sé jo!

Mil feines deuen fer i quasi totes pesades, mil feines que no deuen trobar boniques, i una vegada a l'any, quan s'acosta el Diumenge de Rams, totes en fan una, totes fan palmes i ho deuen trobar joios. En les palmes s'hi pot posar el gust propi, se poden decorar amb detalls, se pot brodar com un coixí de fer puntes. I si alguna de les noies que fan palmes agafa passió, enamorament per la feina, i té gust i destresa, i no's cansa? Ha d'ésser una cosa molt trista haver-ho de deixar així que arriba el Diumenge, en el moment que més dalit s'hi deu tenir. Perquè passat el Diumenge vé desseguida la tristor de Setmana Santa amb la tràgica Passió de Nostre Senyor, i vès la gent si estaria per palmes, i vès què en faria...

I la noia que hagi trobat la poesia de la feina de fer palmes, que n'ha fet una d'entretreguda com la mare que passa tot un matí per a pentinar i riçar el capet ros de la nena; que n'ha fet una de ben alta per a aquelles criatures que de tot volen el més grós, i unes altres de menudes per a les criatures que tot ho volen petitet, perquè en tot els sembla que s'hi ha de jugar en cadiretes baixes, i moltes de riques i moltes de senzilles?...

Aquesta bona noia que hagi trobat, que hagi tastat la poesia de la feina de fer palmes, quin pena li ha de fer haver-ho de deixar! Que mústiga deu tornar al taller, al faulell, a la fàbrica, a la feina pesada de sempre! Que a la joventut ja se sap que sovint l'ofici que menys li agrada és el que li fa guanyar el pa.

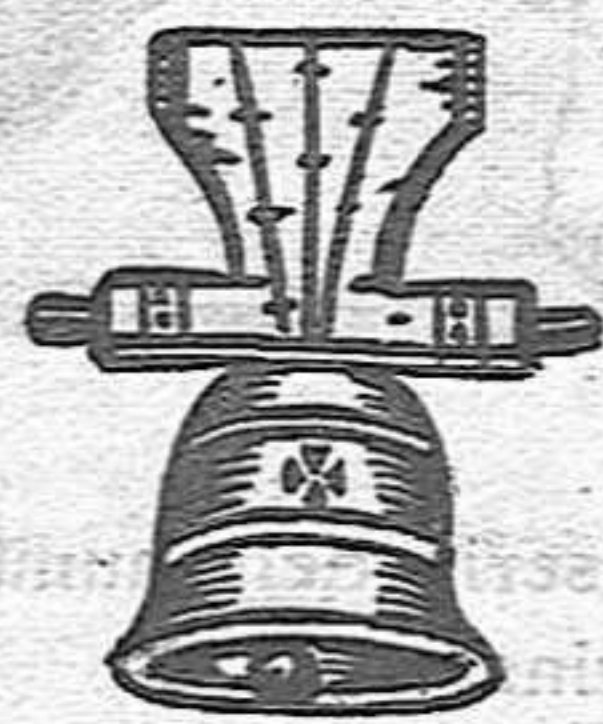
I potser, si se'n poguessin fer de palmes tot l'any, també se'n cansaria la mateixa treballadora que ara es condol de només poder-hi treballar pocs dies; la mateixa treballadora que en aquells instants en que la feina es fa de gust i se'n oblida el resultat material per a pensar en la transcendència, al fer tantes palmes, en son amorosit cor de dona deu sentir-se com mare d'una colla de criatures que les hi esperen per a anar-les a beneir.

Oh! I si la noia que treballa amb gust, la que ha sabut fer la palma més hermosa de la fira, festeja i se somnia mare en el pervindre, mare d'una nena xica-rica, com deu pensar en la palma que li farà pel Diumenge de Rams, que creixerà com un miracle, al fer-la, en l'amorosa falda!

Ve't aquí perquè les dones que vénen les palmes en moltes de les parades de la fira decentegen tant, i si no us convé la que us mostren us en ensenyen una altre amablement i si no us en quedeu cap resten sense rondinar...

Perquè moltes de les noies que fan les palmes se les vénen elles mateixes en la parada humil, i no són noies que n sapiguen de vendre, y no són noies que es desesperin per la moneda que s'escapa, com fa el firaire de mal humor, que fa veure els grans alegrois de fira perquè la gent se deturi davant dels seus penjolls, o renega o maleeix al veure que s'escapa; que elles, el que treguin de les palmes, servirà per a necessitats a les més pobres, o pel vestit clar de primavera a les que, malgrat sa humilitat i privacions, poden saber el que és la joventut que passa. Per això moltes d'elles, quan cerqueu la palma per a la filleta o la fillola o per a la criatura que us és cara, us reben amb un somri, i dels que se'n van se'n consolen. Altrament no en sobren gaires de palmes i cà n'han de sobrar! Sempre vé a darrera hora aquella munió de gent que espera comprar més baratet, o aquella altre gent que sembla faltada de sensibilitat, que no pensa amb la festa fins que la té a sobre, fins que ja se'n sent el soroll... o se'n veu la resplandor que cega.

R. SURINACH SENTIES

MAI ESTEM CONTENTS

energia mostrada pels diputats a l'impugnar l'augment del preu dels llits dels *sleepings*, tot resultant un fet lloable, desperta la nostra indignació.

Es proposà l'any passat pujar les tarifes, lo que implicava carregar els bitllets d'un considerable tant per cent, i els parlamentaires tan frescos. Si algú d'entre ells alçà aleshores la veu en contra de la iniciativa, ho feu el tal debilment, per compromís.

Aital procedir havia de determinar forçosament l'alça dels passatges. Avui, per a anar a Vilanova en tren, posem per cas, s'ha d'ésser, al menys, exportador d'arròs, oli o sabates, que són la mena de ciutadans que ara com ara poden lo que's diu *anar tirant*.

Que si l'infelicitat consumidor o contribuent té necessitat de desplaçar-se, no li queda altre recurs que emprendre el viatge a peu. O protestar de l'actual ordre de coses, per a que se l'obligui a viatjar de *passo*, sistema reservat als espanyols no diputats. Aquests seguiran usufructuant el *pase*.

Paso i pase, és dir, *cara i creu*, o lo que ve a ésser igual, *de teves a meves, quantes te'n menjaries?* Perquè l'embranchida que quan la discussió de l'augment de les tarifes esperavem, no és donà fins a l'hora justa en que se tractà de pujar els llits dels expressos, que el poble veu passar amb tanta velocitat, que bé pot afirmar-se que té formada de l'existència d'aquesta mena de carrils una idea gairebé inconcreta...

En el moment precís que escrivim aquestes ratlles, acaba d'ésser el projecte d'augment de les tarifes, objecte d'una ferma oposició, que desitjariem veure represa amb més força, si convé.

El lliit en el *sleeping* és lo únic que, quan viatja, paga el diputat espanyol, lo qual vol dir que és el sol aspecte que del plet entaulat per les Companyies carrilaires, l'afecta personalment. Tres o quatre centenars de *pases*, o *vales para una cama*, haurien potser aplacat la fúria dels parlamentaris, donant al seu enfado aquella suavitat i aquella correcció que convenen a la solemnitat de la Cambra popular (?).

Serà criteri de les empreses que exploten els serveis dels llits dels expressos, el que no valen els diputats lo que costaria comprar-los? Res d'estrany tindria que sigués aquest el seu pensar, si els qui les formen, estrangers, han vingut qualque vegada a Espanya i han vist el material ferroviari posat a disposició del públic, sense que de llavis de cap dels representants del poble surti una paraula de condemna per als qui juguen amb els interessos i la seguretat del pròxim.

Els carrils són bruts, frets a l'hivern, calorosos fins a fer-se inhabitables a l'estiu. Caminen al pas que'ls dona la gana. Al desgraciats que viatja en tercera no se li reconeix, generalment, cap dret. Els empleats, fetes les excepcions que convingui, parlen al passatge de condició modesta talment com si tinguessin un rei al cost.

Això que diem és del domini públic. Ho sap tothom que hagi viatjat, pagant el corresponent bitllet.

Lo que ve a dir tothom, menys els diputats, pels qui suposa el viatjar en carril una delícia. No un martiri, com per la massa dels electors.

I es queixen i avaloten, perquè els augmenten el preu del lliit, quan som tants els qui havent de viatjar com ells, per força, ens donariem per ditxosos amb poguer matar l'enuig i el fàstic, nascut de les hores interminables, estirant-nos a lo llarg del clàssic banc de fusta, batejat per les Companyies amb el nom pompós d'*asiento de tercera*.

BACH DE RODA

A don Melquiades

I doncs, rossinyol implume, què redimontri hem de fer? Encara no ha sonat l'hora? Encara al casal aquell no'ls ha vagat d'enterar-se de que a Madrid existeix un senyor que sols espera que allí li facin l'ullet per córrer-hi en tres gambades?

Rossinyol, tenor excels, ilustre malabarista dels adjectius i dels verbs, sap que devegades penso que li estan prenent el pèl i que, si algun cop li donen esperances, només és perquè calli una setmana i deixi al casal aquell lliure de les estridències que s'escapen del seu bec, quan l'assalta la sospita de que d'allò no hi ha res?

Per què, s'ha de reconèixer, hi ha ningú que com vostè hagi fet tantes cabrioles per arrimar-se al poder? Hi ha ningú que mostrant pugui una fulla de serveis més graciosa i pintoresca? Vostè ha fet dos mil setcents discursos, dient al poble que l'únic que posseïx el secret per redimir-nos, ara com ara, és vostè; vostè, en el ram de casaques n'ha dutes ja vintitres, totes de distintes formes i de color diferent; vostè ha sigut home d'ordre; vostè ha sigut blau i verd; vostè ha sigut bolxeviqui; vostè ha saltat d'un extrem a l'altre, amb una soltura que'ns ha deixat boca-oberts. I a pesar d'això, no'l criden a governar?... Vaja, nèt, se'l rifen, senyor; li prenen el número... No ho comprèn?

Vostè dirà:—I doncs, el poble, com tolera, com permet que així se m'inutilitzi i se'm negui lo que és meu? Per què a grans veus no demana que se m'entregui el poder? Per què no diu als que viuen en el gran casal aquell que, si no'm criden depressa, després no hi seran a temps?

Ai, incomparable acrobata, vol que l'hi digui per què?... El poble d'Espanya és burro, sí, senyor; burro i masell, però, menos tal vegada del que suposa vostè. I, es clar, són ja avui tan grossos els desenganyats que ha sofert; ha vist tantes xarranades i ha rebut cops tan cruels al cap, al cor, a la bossa i sobre tot a la fe, que, avorrit de l'eloqüència i convençut plenament de que lo que tots prenen es carregar-li els neulers, s'ha anat tornant tan excèptic que des de ja fa algun temps, amb els homes no hi creu gaire, però amb vostè... no hi creu gens.

C. GUMA

Les obres... de caritat i els dies... de cada dia

«Xenius», que ha posat botiga de saviesa a *Las Noticias*, disertà el darrer diumenge a propòsit dels poetes portuguesos.

Ignorem—parlant d'En «Xenius» hem de començar per declarar-nos ignorants—si tots els poetes citats pel ex-glossador existeixen realment, o suposa algun d'ells lo que en termes vulgars en diem un *camelo*. Amb sols fer constar que dels genis literaris que li serveixen per a apoiar bona part de les seves dites n'hi ha un que's diu *Bandarra*...

D'En «Xenius», amb el que déu-nos-enguard d'entrar amb discussió, no ens en acabem de fiar. Pensem sempre lo terrible d'un savi quan li dona per la conya. Les d'En «Xenius», partidari de donar-les grosses o no donar-les, han sigut verament terribles. Per això és que abans de certificar l'existència d'aquest *Bandarra*, esperem trobar a En Ribera i Rovira, i escoltar lo que aquest ens diu. Savis, a nosaltres!...

Doncs, sí. Parla En «Xenius» des de la seva trona dominical, del poble i de la *raça*, provant d'establir entre un i altre concepte, la deguda diferenciació.

Per a fer més comprensible la tessi sustentada, porta En «Xenius» els valors de la seva doctrina a Catalunya.

I diu:

Clavè, poble; Pep Ventura, raça. Manelic, poble; Teresa, raça.

Afirmació, aquesta, que no deixa de tenir gràcia. Gràcia quintaessenciada, acusadora d'aquella subtilitat d'esperit que és patrimoni d'una minoria selecte de mortals.

Perquè En Pep Ventura no era català.

I la Teresa és una creació de la fantasia excelsa del propi Pantarca que no vacil·la en oficiar a l'hora, de pare i padrí.

Vanitas, vanitatum...

A la cuenta, l'atenuació de la censura depenia d'una pregunta que En Lerroux havia de fer al Congrés.

Don Alexandre no ha fet la pregunta i la censura no ha sigut atenuada.

Serà veritat, doncs, que aquest carai d'home serà a Espanya un personatge indispensable?

Això sí que és estrany, eh?...

Com més revoltes hi han a Alemanya, com més guerra civil i més revolució, més sensiblement van pujant els marcs.

De 5, que estaven, han arribat a 7 i mig.

Els jugadors d'ofici diran: «Set i mig?... Em planto!»

Després de molts vaticinis en pro i en contra, sembla que tant mateix és un fet la unió política de En Dato i En Maura.

Molt bé; que s'ajuntin.

I després....

Després, que'ls enterrin junts.

El senyor Florez... del Campo dimiteix.

El senyor Florez... del Campo no dimiteix.

El senyor Florez....

Ens han fet estar amb l'ai al cor un grapat de dies.

Fins que al últim el pobre home ha dimittit de debó.

I s'ha encarregat de la cartera de Marina l'Allendesalazar, que no sé pas que tindrà que veure amb la Marina.

Fos amb la Tempestad... encara!

Perquè no és mal temperi, el que s'apropal

Aqueixos dies tot han sigut homenatges als regidors.

A Fulano, perquè és «concejal saliente», homenatge.

A Mengvano, perquè és «concejal entrante», homenatge.

I els que no hi entrem ni hi sortim, vinga badallar.

Entretant els veritablement homenatjats són els fondistes.

Com sempre.

Diu un diari de Madrid:

«Hoy el señor Sánchez Guerra, como presidente del Congreso, ha obsequiado con un espléndido lunch a los periodistas que hacen información en la Cámara popular.»

I després diran que les sessions del Congrés no donen cap resultat pràctic!...

Volen res més pràctic que un àpet?

Dimarts, tot estava preparat per a l'anunciada vaga de carrilaires.

Vaga d'obriers?

Cahi... Vaga dels vagos concellers de les companyies que, com que necessiten l'augment de tarifes per a embutxacar més milions dels que tenen, ataven als pobres treballadors dient-los: «Si no exigiu, no cobrareu».

Vaja, allò que's diu: una vaga iniciada i secundada pel burges.

Un telegrama de Berlín anuncia que el famós von Kapp s'ha suïcidat.

Si la nova resulta certa, els imperialistes alemanys hauran quedat *dekappitats*.

Però ells s'ho hauran buscat.

Perquè, ben mirat, abans de faltar-los-hi el Kapp, els hi faltava la *kappacitat*.

Aquell casca-ràbies de Royó Villanova demana al Govern que convidi al marescal Joffre, per a que aquest vagi a visitar Madrid, quan acabin les festes que se li preparen a Barcelona.

Enveja, don Joan, enveja!

Però es farà repicà; que En Joffre és català; i ara vé per a nosaltres.

Si el vol veure, arribi's vostè fins aquí; i assisteix a la festa dels Jocs Florals, que sentirà cantar *Els Segadors*.

Els Esteves de l'«U. M. N.» protesten de que En Cambó es digui representant de les dretes catalanes.

I ho trobem molt natural.

Nosaltres també en protestem.

Un home de tanta *mà esquerra* com ell, és impossible que's digui de la dreta.

LA PALMA DE LA PAU

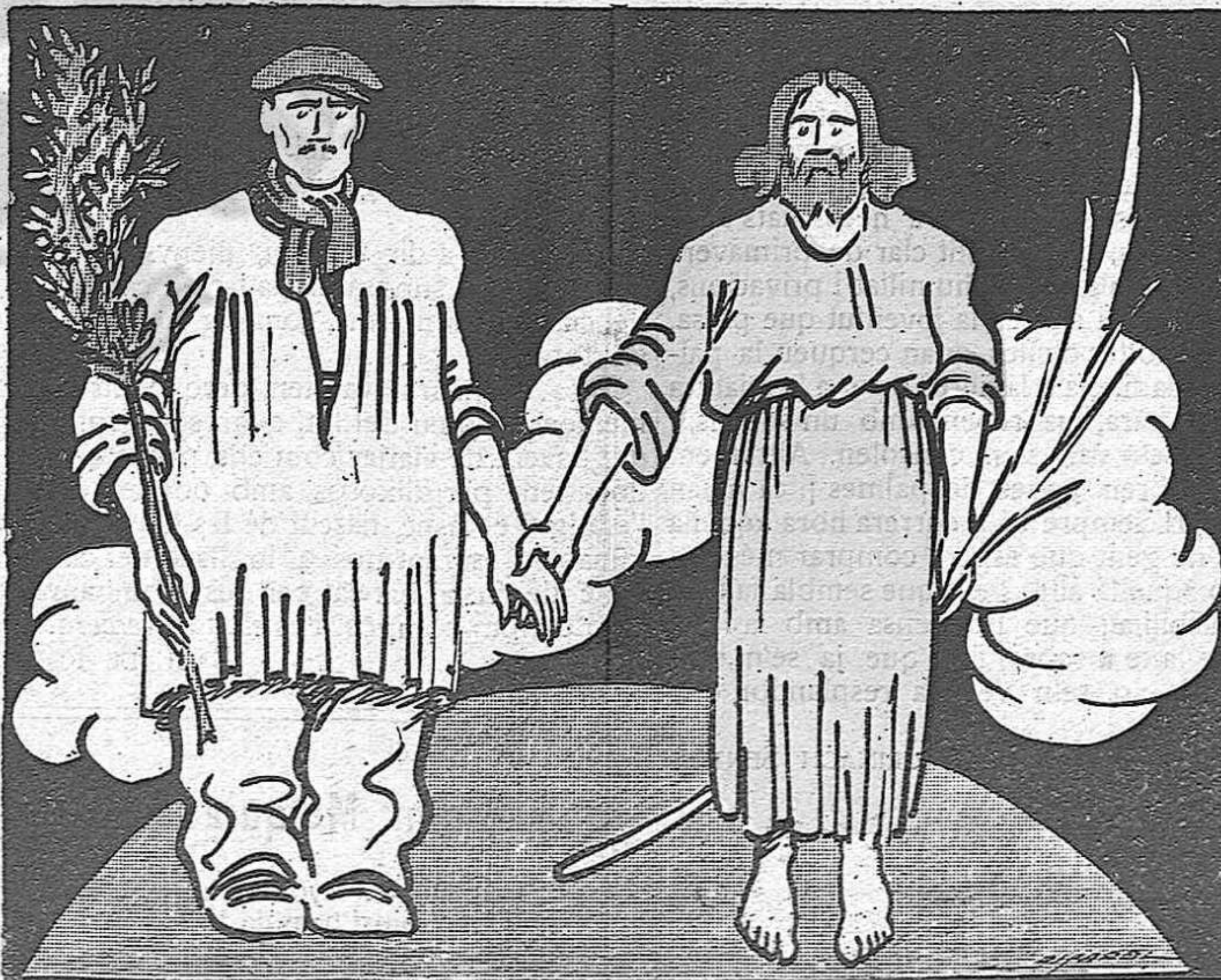
—Me sembla que per a aquest any me l'he ben guanyada.

EL PARE PROMISCUADOR

—Quin pecat!... Llomillo menjarà, avui, que és divendres?...

—Sí, senyores, llomillo... però només que amb quatre mongetes.

LA PROFECIA

—Vaig dir, fa vint segles, que el món seria dels humils...

Ara diga'm tu si no ho comenzo a endevinar.

Llegeixo:

«S'ha adherit a la «Lliga», el Centre Regionalista de Papiol.»

Els felicitem pel reforç.

Ara ja no es qüestió de guanyar a Barcelona. En aquest pas aviat aniran al *copo* per tot Catalunya.

No n'hi havia prou amb una societat carca feminista, que ara, ademés de la «Lliga de senyores para la acció catòlica», s'ha fundat, a Madrid i a Barcelona, una altra associació de femelles titulada «Acción Católica de la Mujer».

Si l'afany d'associacions entre eixes dones prospera...

com quedaran els fogons

i els orinals i l'aiguera?

El regidor Guerra del Rio acaba d'arribar de Canaries, on ha passat una llarga temporada.

—Ha vingut més graaas!...

Deixeu-vos de la bona vida!... Dàtils, plátanos, cervellets de canari...

I sobre tot, res de vagues, ni de sindicats.

Vaja, que aixís que aquí hi *torin*, ell té ganes de... *tornar-hi*.

A més d'un miler ascendeix el nombre de morts a conseqüència de les revoltes d'Alemanya.

I pensar que la guerra d'ara és guerra civil, la més trista de totes les guerres!...

Quanta tristesa!

Encara no'ls varen estussinar prou, que ara s'hagin de matar ells amb ells?...

L'altre dia uns bromistes varen telefonar a Sabadell dient que el bisbe de Barcelona s'havia *defuncionat*.

La broma funerària tingué un èxit tan grós que aviat totes les esglésies del terme se posaren a tocar a morts per l'ànima de mossèn Reig.

I entretant l'aixerit prelat de Barcelona devia estar-se, tot trempat, al seu Palau, rebent l'agradosa visita de les senyores de l'«Acció Católica».

Una badada del clero de Sabadell, que una altra vegada farà bé de informar-se millor.

Es posa a ploure a bots i a barrals, i la gent del passeig s'aixopluga a l'església, durant la celebració d'una prèdica.

El pare sermonaire, diu, indignat:

—Ja sabia, germans caríssims, que molta gent feia servir la religió de *capa*. Avui m'he convençut, també, de que la converteixen en *paraigües*.

En direcció al port de Màlaga, arribava l'altre dia un vaixell carregat de blat... i de pesta bubònica.

Com a mida preventiva, els sanitaris no permeten desembarcar ni una cosa ni altra.

Vaia una previsió!

Ens salven de la pesta, però ens maten de fam.

El poeta Carner, joglar de *La Veu* i personatge de la «Lliga», ha donat una magnífica conferència sobre *Les patries petites*.

En Puig i Cadafalch, que se l'escoltava, en el transcurs de la disertació anava dient:

—Patries petites?... Deixa fer, *Papitu!*... Les petites se fan grans.

I tot dient això es tocava la seva.

No sé què pagaria perquè fos aixecada la censura.

No per res, no.

Només per a poder dir certes coses que únicament tenen dret a dir-les els diputats.

I el més trist i vergonyos és que aquests no les diuen. Ei, excepte l'Alomar, que aquest no és dolent ni covard.

Un pensament de Joan Jacob Rousseau:

«A la llibertat no s'hi arriba pel mitjà de les institucions, sinó pel de la virtut.»

Vostès saben que a dins del Palau del Congrés existeix un «bar» on fan la sucamulla els nostres pares de la pàtria.

Doncs bé, l'altra tarda en aquest «bar» hi hagueren bofetades, cadires enlaire, etc., entre diputats i periodistes, que allò semblava «La Mina» del carrer d'En Trenta.

I és comprèn que passi això en el «bar» del Congrés.

Quelcom ha de influir-hi l'exemplaritat de la veïna sala de sessions.

Llició de gramàtica en un Seminari.

Mossèn Llásticos, pregunta a un noi, aprenent de capella:

—Veiam si saps dir-me el futur del verb badallar.

—Dormir, home, dormir!...